

Sanja DOMENUŠ, Sisak

(izvor: IO DHK)

GEOMETRIJA ŽIVOTA

selo

voljela sam biti na selu
zajedno s bakom
na selu u kojem je sve vrvjelo od života
u kojem nikad nisi bio dovoljno sam
dovoljno besposlen
bilo da si „kuhao“ piljevinu u starom lončiću za mlijeko
nepostojećim ljudima,
hranio kokoši,
proždrljive svinje
ili bježao od pomahnitalog gusana
i taj miris gnoja
kravljeg mlijeka
rezanaca s pekmezom od šljiva
bakine gibanice od rogača
i kukuruznog kruha
kojim si čistio zube i strugao nepce
iznutra mekan kao bakina duša
izvana tvrd kao njeni žuljevi na rukama
na selu sam našla svoje mjesto
stegnula ga svojim postojanjem
a na ljude smo se naviknule baka i ja
moraš se naviknuti prije ili poslije
ljudi kao ljudi
nisu ni mirisali ni smrdjeli po
ljudskosti
stoljećima isti
licemjeri, varalice,

slabići i kukavice
brzo su rasli, ali zato jako dugo trunuli
zbog njih su povremeno rijeke tekle iz
očiju moje bake
povremeno sam plakala i ja
zajedno s kravom
kojoj su tele odveli
uvis prema nebu
prije vremena

bijele noći

nad gradom rastu bijele noći
sve je više mjeseca u sobi
nećemo spavati noćas,
nismo ni prošlu noć
spokojno se njišu grane breza
u parku u kojem smo rasli
pjevale su ptice
sivi zidovi usamljenih soba
zatvora, bolnica
naša su budućnost
nadire miris hladne zime
munjevitom brzinom rastu
odredi vojnika
diktatori odlaze na spavanje
i grle svoje olovne igračke
bez predaha
ratovi koračaju kroz dane i noći
odzvanjaju promukli urlici sirena
ostavljamo naše rodne kuće
svjesni da ih više nema
ni ulica ni grada
nema više
ni drozdova ni breza
u parku u kojem smo izgubili
radost vremena
narasle su crne topole
nad gradom rastu bijele
noći

sve se da popraviti

kažem vam
sve ćemo popraviti
učvrstiti klimave zidove
kojima prijeti urušavanje
sad nam važne stvari

zaokupljaju pažnju
na sitnice se ne obaziremo
sve ćemo popraviti
sagraditi montažne živote
tako da se lakše krećemo
kao puževi ili kornjače
vani je sada drukčije vrijeme
pratimo disanje zemlje
a rublje nam se suši u blatu
i poprima sive tonove
sve ćemo nekako popraviti
utješiti neutješne
pokriti promrzle kaputima
spasiti cvijeće
iz razbijenih tegli
koje smo naslijedili
sve se da popraviti
samo ne znam
što ćemo s ljudima
gdje ćemo
njih presaditi
i na čijoj će zemlji
pustiti korijenje

Sisak

moj grad je sagrađen u proljeće
tada su sagrađeni svi gradovi
s ogromnim kulama i tvrdim zidinama
kad bi se srušio
ja bih ga se opet sjetila
moj um je satkan od uspomena
i ne mogu se pretvarati kako moj grad
ne postoji
sve što sam vidjela u svom gradu
bila je istina
red trave, red neba, red djetinjstva i mladosti
kad bi se Sisku nešto dogodilo
bila bi u pitanju
bol ili strah
nepredviđene okolnosti
na koje ne možemo utjecati
kuće nisu više na svom mjestu
blago su pomaknute
a Sisak se rastvorio poput
patentnog zatvarača na jakni
dizalice, bageri, skele
udarci koji odjekuju do 4 popodne
tad prestaje radno vrijeme

građevinskim radnicima
gazda broji novce od obnove
političari isto tako
na blistavoj cesti nema nikoga
na ulici pravi, živi ljudi
dani sivi i užurbani
pretvoreni u maglovito jutro
na trgu okićena božićna jelka
i sve izgleda nestvarno
Sisku treba netko tko će pokupiti svu tu maglu
s ulica
jer prodavača imamo na pretek
treba mu dostavljač novina
koji će vikati i gurati bicikl
trebaju mu novine
koje će ga spominjati i veličati njegovo ime
koje nitko neće gužvati
i bacati u smeće smatrajući ih nevažnima
treba mu čistač cipela
koji će mu sastrugati blato
nakupljeno na donovima
možda je Njemačka puno bliže
nego što mislimo
možda je
tu iza ugla
druge i treće ulice
ili u Vrbini, Zibelu
ne znam
gdje točno
samo u mojoj ulici čini se nije
nedostaje mi brdo
po kojem sam se spuštala sanjkama
nedostaju mi duše kojih nema
i nikad se više neće pojaviti
kad je grad ranjen
teško će zacijeliti
živi su spremni za skupljanje kiše u burad
prije nego zavlada žeđ
a selidba duša događa se kasno noću
tad grad spava ili se pretvara

grad bez djece

čudno je bez djece
nitko se ne smije, ne više
ne udara loptu
nema nježnih lica na prozorima
mekanih ruku koje nas griju
nikad nismo doživjeli

nešto slično
izgleda nema ih više
rat ih je uništio kao mraz
pupoljke
djetinjstvo ima mekane kosti
osjetljive na metke
čim se zemlja zatrese
i nastane rupa
jedno dijete postane anđeo
bijeli medvjedići sivi od prašine
ostaju ležati na cesti
kako će grad izgledati
bez nečijih malih ljudi
utonuo u vlastite sjene
najtmurnije dane više
ne osvjetljava njihova svjetlost
djeca umiru bez osude
u krevetima i kolijevkama
u majčinim naručjima
sanjaju svoje nevine snove
čudno je bez djece
prevelika cijena za nečije
ogromne vile s bazenima
banke pune novca
jahte i avione
prevelika tuga i patnja
za tako nešto bezvrijedno
jer ako nema krošnje nema ni ptica
da se u njima gnijezde
ako nema djece
nema ni nas

prodaje se kuća

prodaje se kuća koju su moji roditelji
gradili
zajedno
stajali u izvorskoj vodi, dugo
sve dok im nije izašlo korijenje
probilo gumene čizme
i ušlo
duboko u zemlju
izgledalo je da ih ništa ne
može odvojiti od te kuće
koju su gradili
ciglu po ciglu
tačkali sa susjedovog zemljišta
onog istog susjeda koji se objesio
jedan vikend kad se pošteno napio

prodaje se kuća
pročitali smo oglas
jedva smo je prepoznali
koliko se promijenila
sve majčine ruže su nestale
cijeli vinograd je iskopan
čovjeka neugodno iznenadi
kad ne prepozna ono što je gradio
poznavao svaki kutak
a sad se sve promijenilo
i mi smo se promijenili
ni nas kuća više ne bi prepoznala
da joj pridemo na metar
ne bi se ni pomaknula
najviše od svega mog oca muče stepenice
koje on nije postavio tamo
gdje su sada
nije mu jasno od kud su se stvorile
i zašto ga je to toliko uplašilo
ta kuća izgleda potpuno drukčije
zaključio je zabrinuto
nakon što je pogledao sve fotografije
izašle u oglasu
izgleda tuđe i čudno
nimalo nalik na onu našu
koju smo gradili
misleći kako ćemo u njoj živjeti zauvijek
puštajući korijenje duboko u zemlju
mučili se iz dana u dan
nastojali zapamtiti svaki detalj
na toj kući
kako bismo je mogli vidjeti u snovima
a sve uzalud
jer se sad ne možemo sjetiti
gdje su stajale
te vražje stepenice

tražimo kuću

tražimo kuću
u kojoj ćemo živjeti
mi, krumpir i luk
kobase s tavana
naš pas
i susjedova mačka koju smo našli
među ruševinama
čitavu ali
drukčije boje
strah navodno mijenja boju

svemu
tražimo kuću
u kojoj ćemo živjeti
od danas do sutra
i nadati se najboljem
kao i obično
važno nam je samo
da miriši na dom
ima prozor u nebo
i na crijepu
malenu čuvarkuću

Zdenka

snijeg pada i ne prestaje
na Gornjem gradu u Zagrebu
jedem pizzu
sa Zdenkom, svojom prijateljicom
koja ne voli svoje ime
i želi da je zovu Nina
meni joj to ime
nekako ne pristaje
ali ne želim je žalostiti
svojim mišljenjem
pa je zovem Nina
svaki put kad započnem rečenicu
taj proces u kojem je ona jedno
a ja mislim da bi trebala biti drugo
traje cijelu vječnost
dok jedemo pizzu
pušemo i smijemo se njenoj veličini
pizza je velika kao stol za kojim sjedimo
puna sira, gljiva i najjeftinije salame
trbuh mi se puni i pretvara u tijesto
koje se diže i penje sve do grla
Nina se smije mojoj sitosti
i tome kako se bolno držim za trbuh
Zdenka plaća pizzu i
prati me na vlak
snijeg pada
kao onaj u snježnim kuglama
i ne prestaje

geometrija života

mama u vrtu drži
posude s vodom
za žedne pčele i ptice

ne pravi razliku
među živim stvorenjima
ne voli jedino
puževe golaće
njih posipa solju
i gleda
kako se tope
naprosto nestaju
pred njenim očima
mama jednom tjedno čisti ribu
koju tata peca na Lonji
babuške i hanje
skuha ih u loncu
odvoji meso od kostiju
i stavlja uz put preko ograde
za mačke, pse i vrane
tko prije naiđe
vrane su joj osobito
zahvalne na tome
svaki put je upozore na
njezine tri mačke
čim ih ugledaju u dvorištu
kako se lijeno gegaju
ostavljajući iza sebe dlake
kao maslačak sjemenke
tada vrane kriješte
glasno i uporno
šireći krila i pokazujući
glavom na opasnost
zadovoljne što su mami spasile život
oko za oko
ribu za ribu
kost za kost
mama kaže kako je besmisleno živjeti
ako nisi iza sebe ostavio nešto
i nemaš nekakav plan
ona iza sebe ostavlja čistu i divnu
geometriju života
vodu u okrugloj, limenoj posudi
i meso ribe u četvrtastoj
od sladoleda